

REGERINGEN

Regeringsbeslut

II:5

2011-10-13

S2011/8989/FST

Socialdepartementet

Socialstyrelsen
106 30 Stockholm

Uppdrag om skyddat boende

Regeringens beslut

Regeringen beslutar att ge Socialstyrelsen i uppdrag att göra en samlad analys av insatsen skyddat boende för hotade personer samt att ta fram ett vägledande material för berörda målgrupper. I uppdraget ingår att definiera begreppet skyddat boende samt att genomföra en kartläggning av omfattningen och kvaliteten av skyddade boenden i Sverige. Vidare ska ett förslag tas fram till modell för hur insatsen kan kvalitetsutvecklas, följas upp och utvärderas kontinuerligt på nationell nivå.

Uppdraget löper under perioden 2011–2013 och omfattar totalt högst 2 200 000 kronor. För uppdragets genomförande får Socialstyrelsen disponera högst 300 000 kronor under 2011 och 1 600 000 kronor under 2012 samt 300 000 kronor under 2013. Kostnaderna ska belasta utgiftsområde 13, anslag 3:1 Särskilda jämställdhetsåtgärder, anslagspost 8, särskild jämställdhetsåtgärder – del till SoS. Socialstyrelsen ska senast den 28 maj 2012 lämna en delrapport till Regeringskansliet (Socialdepartementet och Utbildningsdepartementet). Socialstyrelsen ska vidare senast den 15 april 2013 lämna en slutrapport om hur uppdraget i sin helhet har genomförts, inklusive en ekonomisk redovisning som inkluderar samtliga administrativa kostnader, till Regeringskansliet (Socialdepartementet och Utbildningsdepartementet). Med utgångspunkt från den analys som genomförs kring de frågeställningar som ingår i uppdraget ska Socialstyrelsen lämna förslag till ytterligare åtgärder för hur huvudmännens arbete med skyddade boenden kan utvecklas utifrån rådande ansvarsfördelning. Utgångspunkten bör vara att förslagen ska kunna hanteras inom befintliga ramar.

I genomförandet av uppdraget ska Socialstyrelsen samverka med Rikspolisstyrelsen och länsstyrelserna, särskilt länsstyrelserna i Stockholms, Västra Götalands, Skånes och Östergötlands län. Samråd ska även ske med andra för uppdraget relevanta myndigheter, t.ex. Barnombudsman-

nen. Kunskap och synpunkter ska inhämtas från Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) samt från Riksorganisationen för kvinnojourer i Sverige (ROKS), Sveriges kvinnojourers riksförbund (SKR) och Riksförbundet för homosexuellas, bisexuellas och transpersoners rättigheter (RFSL).

Bakgrund

Att personer utsätts för våld och hot är ett problem för samhället och det är en målsättning för regeringen att alla ska kunna leva i trygghet och säkerhet. Regeringen har vidtagit ett stort antal åtgärder för att förbättra situationen för brottsoffer. En betydelsefull del i arbetet med att ge dessa personer skydd, stöd och hjälp för att förändra sin situation är så kallat skyddat boende. Regeringen har särskilt prioriterat arbetet med att alla former av mäns våld mot kvinnor ska upphöra, inbegripet prostitution och handel med kvinnor för sexuella ändamål. Genom de insatser som har genomförts på regeringens initiativ har grunden lagts till ett långsiktigt och omfattande utvecklingsarbete på området.

Sedan 2003 har de tre storstadslänen Stockholm, Västra Götaland och Skåne på uppdrag av regeringen gett stöd till utvecklingen av stöd och skydd för hedersvåldsutsatta ungdomar, bl.a. genom medfinansiering av skyddat boende för de unga i målgruppen i de respektive länen. Sedan 2006 har de tre storstadslänsstyrelserna ett gemensamt nationellt regeringsuppdrag att främja och stödja utvecklingen av skyddat boende för hedersvåldsutsatta ungdomar över hela landet.

Socialstyrelsen har fått i uppdrag att vägleda socialtjänsten i arbetet med brottsoffer som är i behov av stöd och hjälp, bl.a. genom att ta fram kunskapsstöd för tillämpningen av socialtjänstlagen vid bedömningar av insatsbehov för den som utsatts för brott och dennes närstående. Vidare har myndigheten i uppdrag att utveckla och genomföra öppna jämförelser när det gäller socialtjänstens stöd till brottsoffer.

Skälen för regeringens beslut

Ett stort antal personer i Sverige utsätts varje år för hot och våld. Många av dessa är i behov av stöd och skydd både på kort och lång sikt, t.ex. när det gäller boende. Många kommuner erbjuder skyddat boende för kvinnor som är utsatta för hot eller våld. I vissa fall driver kommunen ett eget skyddat boende. I andra fall drivs det skyddade boendet av ideella föreningar, vanligtvis kvinnojourer, eller privata aktörer. Socialstyrelsen har i sina Allmänna råd för socialnämndens arbete med våldsutsatta kvinnor samt barn som bevittnat våld (SOSFS 2009:22) slagit fast vissa kriterier som socialnämnden bör uppfylla kring boendet för en våldsutsatt kvinna som är i behov av stöd och hjälp, akut eller på längre sikt. På socialtjänstens område finns emellertid ingen begreppsdefinition, generell nationell vägledning eller kriterier för skyddat boende. Det sak-

nas en samlad kunskap om vilka verksamheter som socialtjänsten anlitar för insatsen skyddat boende. Det finns inte heller någon nationell överblick av antalet platser vid eller kvaliteten på det skyddade boendet.

Länsstyrelserna i Stockholms, Skånes och Västra Götalands län har i en rapport från 2011 lyft fram att det finns problem relaterade till skyddat boende. Ett av dessa är avsaknaden av en enhetlig definition av skyddat boende, vilket skapar oklarhet kring insatserna och kan leda till att våldsutsatta personer inte får det skydd och stöd de är i behov av. Vidare framgår att hotade eller våldsutsatta kvinnor ofta har medföljande barn, vars behov inte alltid tillgodoses. Länsstyrelserna lyfter fram att det finns behov av olika skydds nivåer och typer av boenden som är anpassade utifrån den våldsutsattas behov av skydd och stöd. Länsstyrelsen i Östergötlands län som har haft i uppdrag att se över stöd och rehabilitering till barn och unga som har placerats i skyddat boende på grund av hedersrelaterat våld och förtryck, har lyft fram att det ofta saknas riskbedömningar där socialtjänst och polis samverkar kring insatser. Det finns också behov av bättre samverkan mellan socialtjänsten och det skyddade boendet samt med polisen för att kunna ge relevanta insatser. I många fall gäller detta även med hälso- och sjukvården och andra aktörer. Syftet med detta uppdrag är således att möjliggöra en kvalitetsutveckling av insatsen skyddat boende samt en bättre uppföljning och utvärdering av densamma.

Närmare om uppdraget

Socialstyrelsen ska göra en samlad analys av insatsen skyddat boende för hotade personer samt ta fram ett vägledande material för berörda målgrupper. I uppdraget ingår att definiera begreppet skyddat boende samt att genomföra en kartläggning av omfattningen och kvaliteten av skyddade boenden i Sverige. Vidare ska ett förslag tas fram till modell för hur insatsen kan kvalitetsutvecklas, följas upp och utvärderas kontinuerligt på nationell nivå.

Uppdraget omfattar samtliga relevanta verksamheter, såväl kommunala, ideella som privata, som vänder sig till alla typer av brottsoffer. Kartläggningen ska så långt det är möjligt innehålla en beskrivning av kvaliteten vid boendet, t.ex. vilka skydds nivåer samt övrigt stöd som respektive verksamhet har. Om möjligt ska även de metoder och arbetssätt som används studeras. I uppdraget ska ingå att göra en jämförelse med hur andra relevanta länder, t.ex. Norge, hanterar insatser som rör skyddat boende. Med utgångspunkt från analysen ska myndigheten ta fram ett vägledande material för berörda målgrupper samt en modell för hur insatsen kontinuerligt kan kvalitetsutvecklas utifrån rådande ansvarsfördelning, följas upp och utvärderas på nationell nivå. Brukarperspektivet ska beaktas.

Vid uppdragets genomförande bör följande områden och frågeställningar särskilt analyseras:

- frågor om tillståndsgivning för skyddade boenden, bl.a. enligt 7 kap. 1 § SoL,
- identifiering av olika skyddsnivåer, t.ex. skalskydd, tillgång till personal, personalens utbildningsnivå, samarbete med polisen m.m.
- en bedömning av vad som bör omfattas i form av stöd på kort och på lång sikt i det skyddade boendet,
- behov av särlösningar för särskilt utsatta grupper, t.ex. specifika kvalitetskriterier,
- barnperspektivet vid boendet,
- skydd och stöd för eventuella medföljande barn,
- barn och unga som placeras enligt SoL eller LVU i familjehem eller hem för vård och boende (HVB) och där det finns en hotbild för barnet,
- socialtjänstens samarbete med och ansvarsförhållande till polisen,
- hot- och riskbedömningar,
- tillsyn,
- hur verksamheten säkerställer att personalen har lämplig utbildning och erfarenhet,
- dokumentation, samt
- behov av sekretess.

På regeringens vägnar

Maria Larsson

Jessica Lundahl

Kopia till

Justitiedepartementet/PO, KRIM

Finansdepartementet/BA

Utbildningsdepartementet/JÄM, UC

Barnombudsmannen

Brottsförebyggande rådet

Brottsoffermyndigheten

Länsstyrelserna

Migrationsverket

Rikspolisstyrelsen

Skatteverket

Socialstyrelsen

Statens folkhälsoinstitut

Statens skolverk

Ungdomsstyrelsen

Uppsala universitet/Nationellt centrum för kvinnofrid

Sveriges Kommuner och Landsting (SKL)

Riksorganisationen för kvinnojourer och tjejjourer i Sverige (ROKS)

Sveriges kvinnojourers riksförbund (SKR)

Riksförbundet för homosexuellas, bisexuellas och transpersoners rättigheter (RFSL)